

Utlåtande Rotel IX (Dnr KS 2019/583)

Motion om att inrätta ett romskt democraticenter

Motion av Sissela Nordling Blanco m.fl. (alla Fi)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtande.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Sissela Nordling Blanco m.fl. (alla Fi) lämnade en motion där kommunfullmäktige föreslås besluta om inrättande av ett romskt democraticenter. Motionärerna hänvisar till befintliga romska centra i Malmö och Göteborg och regeringens pågående utredning om ett nationellt center för romska frågor. Motionärerna föreslår att centret ska fungera som ett medborgarkontor med samhällsvägläsningsfunktion, men också som ett nav för stadens arbete med romska frågor. Syftet är att säkerställa ett långsiktigt och stadsövergripande arbete för romernas rättigheter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd. Äldreförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att stadens pågående arbete med att stärka romers rättigheter tas om hand inom ramen för arbetet med Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018-2022.

Kulturnämnden anser att stadens strategi för romsk inkludering som vägledning och stadsledningskontorets MR-strategers viktiga samordningsroll möter de behov som finns för att ge staden förutsättningar att kunna bedriva sitt arbete med romska frågor.

Utbildningsnämnden ser att ett lokalt demokratocenter är ett av flera möjliga alternativ för att på ett systematiskt och långsiktigt sätt främja romers rättigheter och stärka romsk inkludering, men anser att staden bör invänta resultatet av de pågående utredningsprocesser på nationell nivå som ligger mycket nära de uppdrag som motionärerna formulerar.

Äldreförvaltningen menar att remissens förslag kan åstadkommas genom utveckling av metoder och arbetssätt inom ramen för strategin och stadens befintliga organisation, och att en utvärdering av strategin bör initialt göras för att identifiera de behov som finns av ytterligare insatser.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd instämmer i att det behövs kontinuerlig kompetensutveckling om den romska gruppen och dess historia för att säkerställa ett gott bemötande och anser att kunskapshöjande insatser kan med fördel göras stadsövergripande, förslagsvis genom befintliga medborgarkontor.

Skärholmens stadsdelsnämnd instämmer i att det finns ett behov av ett tvärasektoriellt perspektiv kring romers inkludering, vilket skulle kanske kunna åstadkommas genom en vidareutveckling av stadens brobyggarverksamheter.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att stadens insatser för målgruppen redan fyller de funktioner och ger det stöd som det förslagna demokratocentret skulle göra.

Mina synpunkter

Jag vill tacka motionärerna för visat engagemang i en mycket viktig fråga. Jag delar motionärernas synpunkter om att kommunen har en viktig roll när det kommer till arbetet med romsk inkludering, och att mer behöver göras för att säkerställa romers tillgång till sina rättigheter i Stockholm.

De stockholmare med romsk bakgrund som lever i Stockholm är en självklar del av vår stad, oavsett om de är födda här, stockholmare sedan flera generationer eller nyligen har flyttat hit från andra kommuner.

Kommunen har en skyldighet att tillgodose romernas rättigheter som nationell minoritet. Det handlar inte minst om att säkerställa tillgången till det romska språket och den romska kulturen samt synliggöra minoriteten för

övriga stockholmare. Det handlar också att säkerställa att romer behandlas lika i hela staden och att diskriminering mot romer stoppas. En viktig aspekt av detta arbete handlar om att stärka kompetenser om den romska minoritetens kultur, historia och särskilda rättigheter, i hela stadens verksamheter. För att ta sig an detta viktiga arbete har staden därför nyligen tagit fram styrdokument, däribland *Riktlinjer för nationella minoriteternas rättigheter*, samt *Strategin för romsk inkludering*, som löper till år 2022. I implementering av dessa styrdokument spelar stadsledningskontoret en central roll, för att samordna stadens arbete med nationella minoriteters rättigheter, och inte minst med romsk inkludering. Då jag har noterat ett sakfel i ett av de inkomna särskilda uttalanden vill jag här förtydliga att de strategier på stadsledningskontoret som arbetar löpande med mänskliga rättigheter jobbar kvar. De ingår sedan hösten 2018 i en Agenda 2030-grupp som samordnar stadens arbete med Agenda 2030, vilket handlar om att utrota fattigdom, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Staden har tagit viktiga steg för att se till att tillgodose den romska minoritetens rättigheter, men att mer måste göras.

En mycket viktig del som också återkommande lyfts i samråden är att fortsätta att stärka kompetensen om den romska minoritetens rättigheter och kultur samt om minoritetslagstiftningen runtom i våra verksamheter. Det behövs utbildning inom alla stadens verksamheter om den romska minoriteten, och denna fråga behöver prioriteras. Sedan början av den här mandatperioden har vi skalat upp arbetet med romsk inkludering. Fler samråd med representanter för minoriteten har genomförts, bland annat en ny typ av öppet samråd riktat mot unga upp till 26 år respektive mot vuxna. Engagemanget som stadens olika förvaltningar visar för frågan är viktigt och tack vare stadens romska brobyggare har viktiga framsteg gjorts. Bland annat är socialförvaltningens brobyggare uppskattade i stödet till stadsdelarna i att stärka sina kompetenser om romers särskilda rättigheter som nationell minoritet och om romsk kultur och historia.

En del i arbetet mot antiziganism handlar också om att synliggöra minoriteten och stärka minoritetens egna organisationer. Där vill jag hänvisa till kulturnämndens svar som visar att just dessa aktörer beviljas mer stöd över tid, och att stadens evenemang och verksamheter innehåller alltfler inslag om romsk kultur, språk och historia.

Jag anser att arbetet med romsk inkludering behöver vidareutvecklas och att mer måste göras för att säkerställa den romska minoritetens rättigheter. Det

finns för- och nackdelar både med att skapa särskilda system vid sidan om. Dessa kan verka stärkande för målgruppen men kan också innebära en risk för att cementera utsattheten och exkluderingen. Ett annat alternativ är att skapa inkluderande verksamheter med ambition att tillgodose allas rättigheter, som dock riskerar att sakna vissa specifika kunskaper. Det är en svår balansgång och något facit finns inte. Men när det kommer till frågor som rör minoriteterna är det grundläggande att arbetet vilar på en löpande dialog och samråd mellan de stockholmare som själva tillhör minoriteten och stadens ansvariga tjänstemän och politiker. Arbetet måste därför fokusera på de frågor som romerna själva har lyft som prioriterade och som ingår i stadens strategi för romsk inkludering. Frågan om att inrätta ett center i enlighet med det som beskrivs i motionen ingår inte idag i dessa prioriterade frågor. Därutöver har personer som tillhör den romska minoriteten rätt till att bli väl bemötta överallt, oavsett vilken del av våra verksamheter som de kommer i kontakt med, och detta arbete måste prioriteras. Det räcker inte att stockholmare med romsk bakgrund får stöd och hjälp av ett enda medborgarkontor – samtliga kontor måste kunna säkerställa ett bra bemötande.

Under de olika samråden med romer i Stockholm har det däremot lyfts ett antal önskemål att ytterligare stärka minoritetens egna föreningar, att fortsätta stärka unga romer och kvinnor, samt kring möjlighet att kunna träffas inom minoriteten men också bredare, för att bättre komma i kontakt med övriga stockholmare. Det ser jag även som en viktig del i stadens arbete mot rasism och antitziganism, samt med synliggörandet av den romska minoriteten i vår stad. Det har jag och de ansvariga tjänstemännen tagit med oss i det fortsatta arbetet.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådets uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens utlåtande.

Stockholm den 2 oktober 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Katarina Luhr

Mats Larsson

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå borgarrådsberedningens förslag till beslut
2. Därutöver vill vi anförda följande:

Sverigedemokraterna är av uppfattningen att staden inte ska upprätta ett särskilt center syfte att förbättra romers villkor. Vår syn är att romer inte ska särbehandlas eller tilldelas särskilda fördelar gentemot andra grupper.

Det finns många grupper som är utsatta och har det svårt och det är viktigt att staden jobbar gentemot det. Att skapa denna typ av sär rättigheter för vissa innebär dock en risk att motionärernas intentioner att förhindra diskriminering och missaktning får motsatt effekt.

Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift för kommunen. Samhällsvägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenskar med romskt ursprung.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna avslag på motionen.

Ersätтарыttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) enligt följande.

Om jag hade haft rösträtt hade jag yrkat följande:

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anförda följande

Sverige har en lång historia av diskriminering, antiziganism och övergrepp mot romer som lämnat djupa spår i vårt samhälle. Fortfarande upplever romer kränkningar och diskriminering, inte minst i arbetslivet, i utbildningsväsendet, inom bostadsmarknaden och i kontakt med socialtjänsten. Samtidigt är romers kulturella och medborgerliga rättigheter ofta förbisedda. Under förra mandatperioden blev Stockholm stad utvecklingskommun för romsk

Inkludering, det är ett åtagande som förpliktigar.

I regeringens utredning "Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor" som för närvarande är ute på remiss framgår att det arbete som idag görs såväl på statlig såväl som regional och kommunal nivå är otillräckligt för att komma till bukt med den strukturella diskrimineringen av romer. Bland positiva exempel på kommunal nivå nämns dock Malmös och Göteborgs kommunala center för romska frågor. Vi anser att Stockholm ska ta till sig den kunskap som finns och följa dessa goda exempel genom att införa ett romskt demokratiscenter i staden.

Den kritik och de rekommendationer som riktats mot Sverige från internationella organ som granskar efterlevnaden av konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter handlar bland annat om att Sverige måste öka sina ansträngningar för att romer i praktiken ska få del av sina rättigheter. Ett romskt demokratiscenter skulle kunna bidra till att knyta ihop det arbete som redan görs i staden och stärka det ytterligare. Ett center är inte tänkt att ersätta några befintliga verksamheter eller funktioner, ambitionsnivån på andra förvaltningar att höja kunskapen och verka för en inkluderande verksamhet ska fortsätta höjas i enlighet med de riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och den strategi för romsk inkludering som vi tog fram under det rödgrönrosa styret. Vad ett center däremot kan bidra till är att sänka trösklarna för de romer som inte redan är i kontakt med staden, som har låg tilltro till myndigheter (ofta som en konsekvens av dåligt bemötande) och som är i behov av samhällets stöd på fler än ett plan. Det vill säga en insats för att romer i praktiken ska få del av sina rättigheter. Det gäller inte minst kvinnor, som tenderar att i lägre utsträckning ta del av stadens insatser och få sina rättigheter tillgodosedda.

Som exempel kan nämnas att det center som finns i Göteborg erbjuder råd och stöd inom en mängd olika frågor, bland annat kring bostad, arbete, utbildning, barnomsorg/skola, hälsofrågor, äldreomsorg och föreningsliv. De erbjuder hjälp med att fylla i blanketter, att tyda beslut från myndigheter och hjälp med att komma fram till rätt instans. Vi vet att stadens brobyggare inom arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen gör ett gediget arbete inom sina respektive områden, men vi menar att staden behöver stärka det tvärssektoriella arbetet och vi ser ett stort värde i att kunna erbjuda stöd och vägledning i en rad olika frågor under ett och samma tak.

Vi menar också att det har betydelse vem medborgarna möts av i sin kontakt med staden, och att möjligheten till identifikation, till språklig och kulturell kompetens spelar en viktig roll i arbetet att nå grupper som står långt utanför. En parallell skulle kunna dras till de stadsdelsmammor som vi införde under den förra mandatperioden, där kvinnor som själva stått långt ifrån arbetsmarknaden fått Stockholmsjobb för att arbeta uppsökande mot andra kvinnor. Det har varit en framgångsrik metod att arbeta riktat mot den målgruppen, samtidigt som hjälpen varit behovsanpassad efter individen. Stadsdelsmammor hjälper med information och stöd i allt från att skriva in

sina barn i förskolan till att söka en utbildning eller ett jobb. På ett liknande sätt är vi övertygade om att ett romskt demokratiskt center skulle kunna bidra till efterlevnaden av romers rättigheter i Stockholms stad.

Bland de frågor som borgarrådet nämner som prioriterade i de samråd som skett med romer i staden nämns önskemål om att ytterligare stärka minoritetens egna föreningar, att fortsätta stärka unga romer och romska kvinnor. Ett demokratiskt center skulle kunna bidra i det arbetet genom att erbjuda information och vägledning om vilka medel som finns att söka och vilka möjligheter det finns för föreningslivet i staden, för att på så sätt främja kvinnors och ungas organisering. Borgarrådet påpekar i "mina synpunkter" att i frågor som rör minoriteter är det grundläggande att arbetet vilar på en löpande dialog och samråd mellan de stockholmare som själva tillhör minoriteten. Vi delar den uppfattningen, och tycker det är anmärkningsvärt i sammanhanget att roteln inte skickat motionen på remiss till en enda romsk organisation i staden för att ta del av deras ståndpunkt i frågan.

Vi menar att staden inte kan slå sig till ro med de insatser som redan görs, och att staden i stället för att skära ner på arbetet med mänskliga rättigheter måste trappa upp för att romer i

Stockholm ska säkerställas likvärdiga livschanser som andra stockholmare.

Remissammanställning

Ärendet

I en motion av Sissela Nordling Blanco m.fl. (alla Fi) föreslås att kommunfullmäktige beslutar att inrätta ett romskt democraticenter. Centret skulle arbeta i likhet med ett medborgarkontor, och tjäna syftet att ge romer likvärdiga livschanser. Huvudsakliga arbetsuppgifter för centret skulle vara att erbjuda råd och stöd till enskilda, samhällsvägledning och medborgarservice. Centret skulle också bistå stadens verksamheter med kunskapshöjande insatser och i implementeringen av stadens strategi för romsk inkludering.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd. Äldreförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktige fattade i juni 2018 beslut om en stadsövergripande strategi för romsk inkludering 2018-2022. Arbetet syftar till att bidra till måluppfyllelse av Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla samt 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt. Strategin har tagits fram i samråd med romska företrädare och flera nämnder. Under samråden framhölls vikten av att utvecklingsarbetet med romsk inkludering ska vara en del av de ordinarie processerna och inte bedrivs som ett arbete vid sidan av eller som ett projekt. Det är mot denna bakgrund arbetet med romsk inkludering tar fasta på att utveckla arbetssätt som främjar romers tillgång till social omsorg och trygghet, utbildning, kultur och arbetsmarknad på lika villkor, och inom ramen för den ordinarie verksamheten. Utmärkande för brobyggjarverksamheten på arbetsmarknadsförvaltningen är att stödja enskilda personers möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Utbildningsinsatser till stadens anställda om arbetssätt som främjar romsk inkludering genomförs bland annat av brobyggare på arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Sammantaget syftar utvecklingsarbetet till att romer som grupp kommer i kapp och har tillgång till de mänskliga rättigheterna.

En utgångspunkt för stadens arbete med romsk inkludering är att utvecklingsarbetet präglas av romsk delaktighet och inflytande. Staden har som ett led i implementeringen av Riktlinjer för stadens arbete med nationella minoriteters rättigheter stärkt samrådsprocesserna så att samråden utgör ett led i uppföljningen av hur arbetet med nationella minoriteters rättigheter fortskrider och bidrar till det övergripande målet om att romer som grupp har lika möjligheter som övriga invånare i staden.

Stadsledningskontoret anser att stadens pågående arbete med att stärka romers rättigheter tas om hand inom ramen för arbetet med Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018-2022.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2019 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kulturförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har lång erfarenhet av att samarbeta med och ge stöd till romska organisationer. 2001 fick kulturnämnden ett uppdrag och medel för att bygga upp ett romskt kulturcentrum (RKC). Några år senare inrättades verksamheten i egna lokaler i Gubbängen. RKC drevs de första åren i kommunal regi, men fick 2007 självständig status. Centret avvecklade på eget initiativ verksamheten 2012.

Nuvarande stöd till nationella minoriteter

De nationella minoriteternas rättigheter berör samtliga delar av kulturförvaltningens verksamhet såsom biblioteken, kulturstödet, kulturskolan och stadens egna kulturevenemang och museer. Biblioteken erbjuder litteratur på de nationella minoritetsspråken, och genomför en satsning på just dessa målgrupper inom ramen för den nationella biblioteksstrategin, *Demokratins skattkammare*, som överlämnades till regeringen i mars 2019.

För 2019 har staden för första gången tilldelats statliga medel för romsk inkludering, som används för att synliggöra romsk kultur på Stadsmuseet, Kulturfestivalen och inom egna romskdrivna insatser. Finsktalande romer har också möjlighet att söka det särskilda stödet för de sverigefinska, samiska och tornedalska minoriteterna, där 532 000 kr av statsbidraget på 1 140 000 kr avsatts till berörda minoriteters egna aktiviteter för 2019. De senaste åren har förvaltningens kulturstöd till den romska minoriteten gått till publika arrangemang. Av de cirka 108 miljoner kronor som fördelats hittills i kulturstöd 2019, har 12 miljoner kronor gått till program av/med/för nationella minoriteter (11 mnkr 2018). De nationella minoriteternas andel av kulturstödet har ökat sedan 2018, enligt följande tabell.

Förvaltningen är medveten om att det krävs många insatser för att romer som grupp ska få sina rättigheter tillgodosedda. Förvaltningens verksamheter arbetar aktivt med "Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018-2022" som tar sikte på de områden som romer i dialog med staden lyft som prioriterade. Ett av dessa är rätten till kultur är uttalade mål är att staden ska synliggöra den romska minoritetens kultur mer och erbjuda ett aktuellt utbud av medier på romani chib. Motionärerna föreslår ett medborgarcentrum med huvudsakligen samhällsvägläsningsfunktioner, snarare än ett kulturhus. Man önskar stärka romers kulturella rättigheter vid sidan av deras ekonomiska och sociala rättigheter.

Motionärens förslag om centrrets roll som nav för stadens arbete med romska frågor uppfylls enligt förvaltningens bedömning till stora delar av stadsledningskontoret och dess MR-strategier. Med strategin för romsk inkludering som gemensam vägledning är förvaltningens erfarenhet att denna samordning fungerar väl och möter de behov som finns utöver vad varje enskild förvaltning bidrar med.

Kulturförvaltningen bedömer därför inte att det föreslagna centret ytterligare skulle stärka förvaltningens arbete med uppdraget att synliggöra de romska gruppernas kultur och språk.

Totalt kulturstöd till nationella minoriteter¹	2019	2018
Totalt beviljat kulturstöd till nationella minoriteter (kr)	12 257 000	11 059 000
Totalt beviljat kulturstöd (kr)	108 276 195	136 790 441
Andel av kulturstödet som gått till program riktade till nationella minoriteter	11%	8%

Obs: Tabellen avser endast det kommunala kulturstödet och inte det statligt finansierade stödet till romsk inkludering på 250 tkr (nytt för 2019) eller förvaltningsområdesstödet till minoriteternas föreningar. 2018 tilldelades den sverigefinska minoriteten 150 tkr, 2019 då förvaltningsområdet utvidgats är 532 tkr avsatta till de sverigefinska, samiska och tomedalska minoriteterna.

Ersättningsutredning gjordes av Sofia Lundin (Fi), bilaga 1.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Inom ramen för stadens strategi för romsk inkludering och nationella minoriteters rättigheter genomförs ett aktivt utvecklingsarbete i stadens verksamheter. Frågan om att upprätta ett center för att stärka den romska gruppens rättigheter har diskuterats under en längre tid, lokalt i Stockholm och på nationell nivå.

I Göteborg och Malmö finns kultur- och kunskapscenter som stöd för romers likvärdiga möjligheter. I Stockholm fanns, mellan 2002–2012 ett romskt kulturcenter, RKC som stöddes ekonomiskt av kulturförvaltningen genom ett årligt anslag. I RKC:s verksamhet ingick flera av de uppdrag som motionärerna nu föreslår ska ligga på ett nytt democraticenter. Hösten 2012 valde kulturförvaltningen att dra in stödet till RKC (dnr. 1.1-1594/2012).

Även på nationell nivå har frågan om att inrätta ett center för att stärka den nationella minoriteten romers rättigheter diskuterats. En särskild utredning tillsattes 2017 med uppdraget att undersöka hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas. I uppdraget har ingått att föreslå vilka specifika uppgifter centret ska ha med tydliga avgränsningar mot andra berörda myndigheters verksamhet. I betänkandet "Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor" (DS 2019:15) föreslås inrättandet av en ny statlig förvaltningsmyndighet, *Myndigheten för romska frågor*, med ett nationellt ansvar att främja arbetet med mänskliga rättigheter för den nationella minoriteten romer. I myndighetens uppdrag ska ingå att: Tjänsteutlåtande Dnr 1.6.1- 5202/2019 Sida 3 (3)

Inrätta ett romskt democraticenter

- initiera, främja och stödja åtgärder för att öka minoriteten romers egenmakt och inflytande.
- synliggöra, samla och sprida kunskap samt verka för att metoder utvecklas för att motverka den antiziganism och diskriminering som minoriteten romer utsätts för.
- samla och medverka till att levandegöra och sprida kunskap om minoriteten romers kultur, språk och historia samt skapa en kunskapsbank över minoriteten romers kultur.
- främja högtidlighållande av centrala högtidsdagar.
- återkommande anordna en landsomfattande sammankomst.
- bidra till den fortsatta utvecklingen av det romska civilsamhället.

Förvaltningen ser att det kan finnas ett behov av att på ett systematiskt och långsiktigt sätt samordna stadens arbete med att främja romers rättigheter och stärka romsk inkludering. En sådan samordning kan ske på flera sätt, uppbyggnaden av ett center är ett av flera möjliga alternativ. Samtidigt finns det skäl att avvakta uppbyggnaden av en helt ny statlig myndighet. Flera av uppdragen som utredarna formulerat för *Myndigheten för romska frågor* ligger nära de uppdrag som i motionen formulerats för democraticentret i Stockholm. Risken för bristande tydlighet i funktion och ansvar mellan de olika myndighetsnivåerna är överhängande.

Förvaltningen anser därför att staden bör invänta resultaten av de åtgärder som genomförs på nationell nivå innan beslut om inrättande av ett lokalt democraticenter tas.

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningen

Äldreförvaltningens kontorsyttrande daterat den 28 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Som framgår av remissen har staden antagit en stadsövergripande strategi för romsk inkludering som gäller för åren 2018-2022. Strategin syftar till att lägga fast stadens övergripande inriktning samt arbetssätt och ansvarsfördelning för hur arbetet med romsk inkludering ska bedrivas. Strategin berör ett antal angelägna områden såsom rätten till arbete, utbildning, social omsorg och trygghet. Utvecklingsarbetet ska präglas av romsk delaktighet, ickediskriminering samt kunskap om och respekt för romers historia, språk och kultur.

Staden erbjuder olika insatser, exempelvis arbetsmarknadsförvaltningens brobyggerverksamhet, för att stärka romers förtroende för stadens verksamheter och få fler romer att ta del av det stöd som staden erbjuder. För att säkerställa ett bra bemötande har stadens medarbetare erbjudits kompetenshöjande insatser kring diskriminering och antiziganism. Det är angeläget att fortsätta arbetet med att undanröja de hinder som romer kan erfara i stadens verksamheter.

Strategin för romsk inkludering ska ses som en gemensam plattform i det långsiktiga arbetet med att säkerställa romers mänskliga rättigheter. Samarbete mellan stadens förvaltningar och andra myndigheter kring enskilda personer är utmärkande för många av insatserna.

Äldreförvaltningen menar att remissens förslag kan åstadkommas genom utveckling av metoder och arbetssätt inom ramen för strategin och stadens befintliga organisation. En utvärdering av strategin bör initialt göras för att identifiera de behov som finns av ytterligare insatser.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2019 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen arbetar utifrån alla människors lika värde oavsett målgrupp och förvaltningens verksamheter verkar för att varje enskild person ska få service och sina behov tillgodosedda oavsett bakgrund eller härkomst.

Förvaltningen instämmer i att det behövs kontinuerlig kompetensutveckling om den romska gruppen och dess historia för att säkerställa ett gott bemötande. Förvaltningen anser att det är en god idé med kunskapshöjande insatser och att fördjupa arbetet med

strategin för romsk inkludering. Det kan med fördel göras stadsövergripande för att få enhetlighet över staden. Förvaltningen föreslår att befintliga medborgarkontor kan utgöra

det nav som skribenten efterfrågar eftersom det tar tillvara på den kunskap som finns i dessa verksamheter gällande minoriteter i Sverige.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2019 att godkänna förvaltningens svar på remiss av motion om att inrätta ett romskt demokratocenter.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Det är oacceptabelt att romers levnadsvillkor idag ofta är sämre än för befolkningen i övrigt. Stadsdelsnämnden, förvaltningen och staden i övrigt har ett stort ansvar att stänga välfärdsgapet mellan romer och den övriga befolkningen. Tillitsproblemen mellan romer och myndigheter gör det angeläget att det romska civilsamhället inkluderas i arbetet.

Motionen väcker frågor kring vilka fördelar respektive nackdelar som kan finnas för staden i att fortsätta utvecklingsarbetet med romska brobyggare, kontra att göra ett specifikt medborgarkontor i form av ett romskt demokratocenter. I Länsstyrelsen årsrapport för romsk inkludering (2019:9) framkommer att många kommuners arbete till stor del sker genom enskilda romska samordnare, brobyggare och samrådspersoner. Ofta saknas ett tvärsektorielt perspektiv kring romers inkludering i samhället.

Förvaltningen undrar om den service som ges av de romska brobyggarna knutna till jobbtorgen och socialtjänstförvaltningen är utvärderad? I vilken utsträckning har stadens förvaltningar använt möjligheten till kompetenshöjning för sin personal? Utvärderingar av Malmö och Göteborgs stads romska centra kunde ge kunskap för fortsatt riktning. Stadsdelsförvaltningen kan se att det krävs en mycket god organisering om ett eventuellt romskt demokratocenter inte ska bli en solitär verksamhet.

Erfarenheter från medborgarkontoret i Skärholmen är att en del av de kvinnliga besökarna behöver lite mer stöd och uppmuntran för att klara sina ärenden själv. Samhällsvägledarna arbetar medvetet för att kvinnor ska få det utrymme som en del i att kunna uppnå egenmakt. Förvaltningen har inte hittat någon information om stadens romska brobyggares jämställdhetsarbete och ser framemot att dela deras erfarenheter.

Reservationer anfördes av Rudy Espinoza och Annelie Fridell (båda V), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi), *bilaga 1*.

Salar Rashid (S) anmälde att Socialdemokraterna lämnar remissen *utan eget ställningstagande*.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 juli 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen att arbetet för att stärka romers rättigheter i samhället och att minska utanförskapet är en viktig fråga. Förvaltningen konstaterar också att stadens strategi för romsk inkludering kan bidra till gynnsamma villkor för romska kvinnor, exempelvis på arbetsmarknaden, vilket är positivt ur jämställdhetssynpunkt. Förvaltningen anser att stadens insatser för målgruppen redan fyller de funktioner och ger det stöd som det förslagna democraticentret skulle göra.

Reservationer m.m.

Kulturnämnden

Ersätтарыttrande gjordes av Sofia Lundin (Fi) enligt följande.

Om jag hade haft rösträtt hade jag yrkat följande:

- att avslå förvaltningens förslag till beslut
- att bifalla motionen
- att därutöver anföra följande

Sverige har en lång historia av diskriminering, antiziganism och övergrepp mot romer som lämnat djupa spår i vårt samhälle. Fortfarande upplever romer kränkningar och diskriminering, inte minst i arbetslivet, i utbildningsväsendet, inom bostadsmarknaden och i kontakt med socialtjänsten. Samtidigt är romers kulturella och medborgerliga rättigheter ofta förbisedda.

Under förra mandatperioden blev Stockholm stad utvecklingskommun för romsk inkludering. Det är ett åtagande som förpliktigar. Frågorna hade hög prioritet inom det råd och kansli för mänskliga rättigheter som inrättades under kommunstyrelsen respektive stadsledningskontoret. Vi beklagar att det grönbåa styret har valt att avveckla MR-rådet och MR-kansliet.

När kulturförvaltningen hänvisar till stadsledningskontoret och dess MR-strategier som tillräckliga resurser i arbetet med romers rättigheter i staden bortser man från att det är just dessa MR-strategier som det grönbåa styret skurit ner på genom avskaffandet av kansliet för mänskliga rättigheter. Att rådet för mänskliga rättigheter avskaffats och ersatts av ett råd för Agenda 2030 innebär också en försvagning av arbetet då staden förlorat ett rådgivande organ där sakkunniga inom romska frågor och minoritetslagstiftningen funnits representerade.

Det är glädjande att kulturförvaltningen arbetar aktivt med strategin för romsk inkludering som togs fram under föregående mandatperiod. Vi tycker emellertid att mer behöver göras. Vi menar att ett romskt demokratiskt center är i linje med strategins ambitioner att säkerställa romers mänskliga rättigheter i staden och att ett sådant center skulle stärka stadens arbete med att förverkliga strategin.

Ett romskt center skulle också svara mot den kritik och rekommendationer som riktats mot Sverige från de internationella organ som granskar efterlevnaden av konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Bland annat kritiken om att Sverige måste öka ansträngningarna för att romer i praktiken ska få del av sina rättigheter. Vi menar att staden inte kan slå sig till ro med de insatser som görs, och att staden i stället för att skära ner på arbetet med mänskliga rättigheter måste trappa upp för att romer i Stockholm ska säkerställas likvärdiga livschanser som andra stockholmare.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

1. Att föredragande borgarråds förslag avslås
2. Därutöver vill vi anför följande:

Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift för kommunen. Samhällsvägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenskar med romskt ursprung. Dessutom arbetar man med frågorna som motionärerna tar upp på ett mer övergripande plan på statlig nivå.

Det är även viktigt att arbetet med att betona det personliga ansvaret blir bättre. Här är exempelvis det svenska språket viktigt. Mer resurser och större krav på att lära sig svenska kommer också att bidra till att grupper som idag inte känner sig inkluderade att känna en större samhörighet med majoritetssamhället.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rudy Espinoza (V) i enlighet med Sissela Nordling Blanco (Fi) ersättaryttrande.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (F!) enligt följande.

Som förvaltningen nämner så saknas ofta ett tvärsektorielt perspektiv i kommuners arbete kring romers inkludering i samhället. Ett romskt demokratiskt center skulle kunna bidra till att knyta ihop det arbete som redan görs i staden, och stärka det ytterligare. Vi instämmer i förvaltningens analys av att detta skulle kräva god organisering och integrering i stadens förvaltningar. Vi delar dock inte uppfattningen att utvecklingsarbetet med romska brobyggare ska ställas emot ett romskt demokratiskt center. Ett center är inte tänkt att ersätta några befintliga verksamheter eller funktioner. Tvärtom menar vi att ett center kan bidra till bättre samverkan mellan de funktioner som redan finns i staden för att möta individuella behov på bästa sätt. En utmaning som vi ser idag är att personer som behöver samhällets stöd på fler än ett sätt bOLLAS mellan olika samhällsfunktioner, med risken för att falla mellan stolarna och bli utan stöd. Det gäller inte minst kvinnor, som i mindre utsträckning nås av exempelvis stadens arbetsmarknadsåtgärder. Det center som finns i Göteborg erbjuder råd och stöd i en mängd olika frågor, som exempelvis bostad, arbete, utbildning, barnomsorg/skola, hälsofrågor, äldreomsorg och föreningsliv. De erbjuder hjälp med att fylla i blanketter, att tyda beslut från myndigheter och hjälp med att komma fram till rätt instans. Vi ser ett stort värde i att

kunna erbjuda stöd i så många olika frågor under ett och samma tak. En parallell skulle kunna dras till de stadsdelsmammor som vi införde under den förra mandatperioden för att jobba uppsökande mot kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden. Det har varit en framgångsrik metod att arbeta riktat mot den målgruppen, samtidigt som hjälpen varit behovsanpassad efter individen. Stadsdelsmammor hjälper med information och stöd i allt från att skriva in sina barn i förskolan till att söka en utbildning eller ett jobb. På ett liknande sätt är vi övertygade om att ett romskt democraticenter skulle kunna bidra till efterlevnaden av romers rättigheter i Stockholms stad.